

Leidžia

ACHEMOS ir
NAFTININKŲ
PROFESINĖS SĄJUNGOS

TARYBOS POSĖDYJE

Vasario 21 d. įvyko Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijos tarybos posėdis. Jame dalyvavo ir kalbėjo svečiai: Energetikos ministerijos kanclerė Inga Černiuk, Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos prezidentas Vytautas Stasiūnas, Lietuvos chemijos pramonės įmonių asociacijos vykdančysis direktorius Giedrius Mažūnaitis, Energetikų senjorų klubo prezidentas Vilius Šaduikis, „Litgrid, AB“ personalo vadybininkė Dovilė Vaivadaitė, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos (LPSK) pirmininkas Artūras Černiauskas, Lietuvos elektros energetikos asociacijos atstovas Arvydas Sedekerskis.

G. Mažūnaitis skaitė pranešimą apie Lietuvos chemijos pramonės įmonių asociacijos kartu su Federacija vykdomą projektą „Socialinio dialogo vystymas chemijos pramonės šakoje Lietuvoje ir jo tarptautinė plėtra“. Jo vienas tikslų – šakinės kolektyvinės sutarties parengimas. Pranešėjas siūlė į ją neįtraukti dalies dėl tarifinių atlyginimų chemijos pramonėje, nes darbo užmokesčio garantijos daugumoje įmonių esą ir taip labai palankios.

Naftininkų profesinės sąjungos pirmininkė Virginija Vilimienė jam paprieštaravo teigdama, kad kaip tik atlyginimų sistema ir dydžiai turėtų būti pagrindiniais šakinės sutarties objektais. Be šios svarbios dalies tokia sutartis yra beprasmė ir nėra tikslinga.

LPSK pirmininkas A. Černiauskas pabrėžė, kad asociacija, nustatydamas sąlygas, dėl ko turėtų ar neturėtų būti deramasi, „įspraudžia partnerį į kampą“. Taip esą iš anksto užkertamas kelias deryboms.

Derybas dėl šakinės sutarties numatoma pradėti šių metų antrąjį ketvirtį.

A. Černiauskas taip pat informavo, kad pastaruoju metu Vakarų požiūris į Rytų regiono profesines sąjungas keičiasi: „Mūsų profesinių sąjungų vaidmuo dabar labai vertinamas, ir profesinės sąjungos raginamos atlaikyti darbdavių spaudimą, plėsti savo veiklą, nes Rytų regionas yra tarsi

lakmuso popierėlis, rodiklis: jeigu esame tiek kantrūs, kad gamyba ir darbas vyksta net ir žlugdant profsajunginę veiklą ir maksimaliai išnaudojant darbuotojus, tai tokius principus perima ir Vakarų darbdaviai, ir jau yra konkrečių tokios taktikos pavyzdžių“.

Federacijos pirmininkas Juozas Neverauskas informavo, jog posėdžio išvakarėse dalyvavo susitikime su tarptautinės federacijos „Industrial All Europe“ (buvusi EMCEF) atstovais. Ši organizacija vienija Europos metalo, chemijos, farmacijos, tekstilės pramonės, energetikos įmonių darbuotojus. Šios organizacijos sudėtyje iki reorganizacijos buvo ir Lietuvos chemijos pramonės darbuotojų profesinių sąjungų federacija, todėl „Industrial All Europe“ atstovai siūlo tęsti narystę, mokant už tiek narių, kiek jų yra Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijos chemijos sektoriuje (po 0,59 euro už narį per metus), nes Federacijos energetikos sektorius, kaip visuomeninės paslaugos, jau yra atstovaujama EPSU ir PSI organizacijose (Europos ir pasaulinėje visuomeninių paslaugų federacijose).

Teisininkė Jolanta Cinaitienė apžvelgė aktualiausių ir svarbiausių Darbo kodekso (DK) straipsnių pakeitimus. Ji informavo, kad jau įsigaliojo nauja darbo ginčų tvarka – darbo ginčų komisijos perkeltos iš įmonių lygmens į teritorinius Valstybinės darbo inspekcijos skyrius. Tikimasi, kad tokios komisijos dirbs gerokai efektyviau ir sutrumpės ginčų nagrinėjimo terminas. Pagal naująją tvarką darbo ginčas turi būti išnagrinėtas per 1 mėn. nuo prašymo gavimo.

Kitas DK pakeitimų paketas - dėl verslo ar jo dalies perdavimo kitai įmonei: kai perduodamas verslas ar jo dalis, įmonės turi konsultuotis su profesinėmis sąjungomis. Perdavimo atveju darbuotojų socialinės garantijos, atlyginimo dydis, darbo stažas išlieka.

J. Neverauskas informavo apie pasikeitimus federacijoje: buhalterė-administratorė Jūratė Jasiūnienė kovo pradžioje išeis nėštumo ir gimdymo atostogų, vietoj jos į administratorės pareigas patvirtinta Jurga Subaciūtė-Žemaitienė, į buhalterės – Eugenija Krugiškienė. Jis taip pat priminė, kad šiuo metu Dalia Jakutavičė, pirmininko pavaduotoja, yra vaiko priežiūros atostogose. Pirmininko pasiūlymui federacijos pirmininko pavaduotoju laikinai patvirtinti Antaną Gervylių buvo pritarta bendru sutarimu.

Dėl atlyginimų kėlimo

Kaip jau rašėme, Naftininkų profesinė sąjunga išsiderėjo, kad visiems AB „ORLEN Lietuva“ darbuotojams nuo vasario 1 d. vidutiniškai penkiais procentais keliamas metinis pagrindinis darbo užmokeskis.

Tai atliekama pagal šalių suderintą pareigybių vertinimo metodiką, pagal kurią kiekvieno konkretaus darbuotojo atlyginimo padidinimas priklauso nuo metinio darbuotojo individualios veiklos vertinimo ir nuo darbuotojo pagrindinio darbo užmokesčio vietos pagrindinio darbo užmokesčio skalėje. Kai kuriems darbuotojams atlyginimas pakils penkiolika, kai kuriems – tik vienu arba ir nė vieno procento. Be to, padalinių vadovai turėjo galimybę pakoreguoti procentų dydį. Naftininkų profesinės sąjungos pirmininkė Virginija Vilimienė aiškina, kodėl taip nevienodai padidėjo atlyginimai:

„Daug metų kartu tą patį darbą dirbė žmonės iki šiol gaudavo, o kai kurie dar ir toliau gaus nevienodus atlyginimus. Taip atsitiko dėl iki naujosios metodikos galiojusios atlyginimų sistemos, kuri rėmėsi daugiau subjektyviu vadovų požiūriu į darbuotoją negu objektyviais faktoriais.“

2008 m. pabaigoje bendrovėje pradėjo veikti tarptautinės konsultacijų kompanijos „Hay Group“ sukurta pareigybių struktūra pagal vadinamąjį pareigybių šeimų metodą. Kūrimo intensyviai dirbo ir profesinės sąjungos atstovai. Dėl anksčiau galiojusios ydingos praktikos visa sistema yra iškreipta iki šiol, tačiau po truputį ji „lyginama“.

Kad visa sistema tvarkingai veiktų, atlyginimus reikėtų dar kilstelėti. Žodžiu, metodika sukurta, tačiau jos visiškam įgyvendinimui reikėjo įdėti nemažai papildomų lėšų į atlyginimų fondą, tuo tarpu akcininkai jų pakankamai neskyrė. Administracija buvo siūliusi „sumesti“ visus pinigus į bendrą katilą ir padalinti pagal minėtą metodiką, tačiau profsąjungos taryba su tuo nesutiko, nes būtų reikėję kai kuriems darbuotojams mažinti algas. Todėl dabar tiems, kurie gaudavo daugiau už savo kolegas, dirbančius tą patį darbą, šių metų darbo užmokesčio padidėjimas buvo labai neženklaus arba atlyginimai iš viso nepadidėjo.

Pareigybių vertinimo metodikos taikymas bet koki atveju yra labai pozityvus dalykas. Kai netaikoma jokia atlyginimų sistema, galima sakyti, yra „karo būsena“: visiškai neaišku, dėl ko vienas ar kitas darbuotojas gauna priedą. Dabar visi žino, kiek, už ką ir kada priklauso. Ši apmokėjimo sistema yra „įdėta“ ir į kolektyvinę sutartį, kuriai pritarta darbuotojų konferencijoje. Be to, yra sudaryta dvišalė nuolat veikianti pareigybių vertinimo komisija, nes vis randasi pareigybių, kurias reikia iš naujo apsvarstyti ir patikrinti, ar realiai darbuotojo atliekamos funkcijos atitinka tą lygį, t.y. ar yra toje „lentynoje“, kurioje tuo metu „padėta“ jo pareigybė.

Dėl struktūrinių pakeitimų sujungus pareigų funkcijas ar padidėjus atsakomybei, pareigybių vertinimo komisiją gali sušaukti tiek profesinė sąjunga, tiek darbdavys. Profesinės sąjungos atstovai dalyvauja visuose pareigybių vertinimo komisijos posėdžiuose, sprendimai priimami bendru sutarimu, yra surašomas protokolas“.

AB „Achema“ tęsiasi derybos dėl naujos kolektyvinės sutarties. Darbo grupė, sudaryta iš darbdavio ir darbuotojų atstovų, jau

buvo susirinkusi tris kartus ir daugmaž apsisprendė dėl kelių naujovių. Visų pirma planuojame šią kolektyvinę sutartį pasirašyti dvejų metų laikotarpiui, o ne vienerių, kaip buvo iki šiol. Žinoma, iškilus kokiais nors problemoms, galima inicijuoti kolektyvinės sutarties pakeitimą.

Taip pat nuspręsta atkurti tą 2011-ųjų m. kolektyvinės sutarties punktą, pagal kurį darbuotojui, nutraukusiam darbo sutartį savo noru, jei jis įgijo teisę į visišką senatvės pensiją dirbdamas bendrovėje, per 6 mėnesius nuo teisės į pensiją įgijimo arba nuo naujos kolektyvinės sutarties įsigaliojimo dienos išmokėti papildomą nei numatyta šiuo metu Darbo kodekse dvejų vidutinių darbo užmokesčių iškeitinę, jei nepertraukiamas darbo stažas bendrovėje yra ne mažesnis nei 10 metų.

Planuojama iš dalies atkurti 3.2.2. punkto redakciją, galiojusią 2008 metais ir vėliau panaikintą. Susitarta, kad „bendrovėje garantuojamas minimalus mėnesinis atlyginimas ir minimalus valandinis tarifinis atlygis, nustatytas LR Vyriausybės. Vartojimo kainų indek-

TEŠIASI DERYBOS

sui viršijus bendrovės VDU didėjimo tempą, bendrovės darbuotojų VDU prarastas dydis, susidaręs tarp faktinio metinio VDU ir pasiūlyto pagal vartojimo kainų indeksą, kompensuojamas vienkartinu paskatinimu“.

Pastarasis išmokamas atsižvelgiant į teigiamus bendrovės ūkinės-finansinės veiklos rezultatus ir tam pritarus valdybai.

Profesinių sąjungų jungtinė atstovybė pateikė pasiūlymą (jis dar bus svarstomas), jog papildomos išmokos darbuotojams (jubilejaus proga, laidotuvių pašalpa) būtų siejamos ir nustatomos pagal LR Vyriausybės nustatytą minimalųjį mėnesinį atlyginimą. Tai reiškia, jog, pvz., vietoj šiuo metu nustatytos 3000 litų pašalpos darbuotojo mirties atveju būtų įrašyta į kolektyvinę sutartį 3 MMA. Tai siūlydamos profsąjungos tikisi, jog šios išmokos laipsniškai didės didėjant MMA.

Dar nėra susitarta ir dėl kolektyvinėje sutartyje sulygtų tarifinių lentelių. Šiuo metu tai svarsto darbdavio sudaryta darbo grupė, kuri ir pateiks pasiūlymus.

Kitas posėdis numatomas kovo 19 dieną. Kolektyvinės sutarties projektą tikimasi parengti kovo 29 dieną. Iki tol projektas su naujais pakeitimais bus publikuojamas „Achemiečių naujienose“.

DĖL ETATŲ MAŽINIMO

„PKN Orlen“ koncernas toliau planuoja mažinti darbuotojų AB „ORLEN Lietuva“, tačiau tai padaryti darosi vis sudėtingiau. Naftininkų profesinė sąjunga laikosi pozicijos, jog mažinimas įmanomas tik tada, kai bus atlikti kokie nors modernizavimo

ar restruktūrizavimo darbai, dėl kurių realiai sumažėtų darbo.

Pasak Naftininkų profsąjungos pirmininkės Virginijos Vilimienės, susitikimuose su padalinių vadovais profsąjungos atstovai išgirdo, jog panašios nuomonės - bent jau kol kas - laikosi ir jie.

Susitikime su generalinio direktoriaus pavaduotoju Viktoru Vasilavičiumi (nuotr. pirmas iš dešinės) šis teigė taip pat manęs, jog reikalavimą mažinti darbuotojų gamybiniuose padaliniuose įmanoma įvykdyti tik tokiu atveju, jei bus investuojama į įmonės modernizavimą.

„Dar neprasidėjo mažinimo etapas, yra tik „nuleistas“ planas iš koncerno; dabar svarstoma, ar įmanoma jį įvykdyti. Profsąjungos atstovai padaliniuose ir mes patys stebėsime, ar realiai galima mažinti žmonių. Taip pat turėsime labai stipriai pakovoti, kad nebūtų darbuotojams užkraunami nepakeičiami darbo krūviai“, - sako V. Vilimienė. Jos teigimu, vis dar randasi darbuotojų, kurie pageidauja patys išeiti iš darbo. Jiems sudaromos tokios galimybės išmokant kolektyvinėje sutartyje suderėtas nemažas iškeitines išmokas.

TEŠIAMOS iš ES struktūrinių fondų finansuojamo projekto „Socialinio dialogo vystymas chemijos pramonės šakoje Lietuvoje ir jo tarptautinė plėtra“ veiklos - mokymai.

Bendrovių „Achema“ ir „ORLEN Lietuva“ profesinių sąjungų atstovai džiaugiasi Vilniaus universiteto docentės dr. Daivos Petrylaitės paskaitomis apie kolektyvinius darbo santykius. Kadangi mokymuose dalyvauja ne tik profesinių sąjungų, bet ir administracijos atstovai, nauda dviguba: sustiprinama darbuotojų atstovų motyvacija ir pasitikėjimas savimi, o darbdavio atstovai turi galimybę įsitikinti, kad profesinė sąjunga - tai vis dėlto ta jėga, su kuria reikia skaitytis.

Naftininkų profesinės sąjungos pirmininkė Virginija Vilimienė sako, jog prisiminti Darbo kodekse reglamentuotus kolektyvinius darbo santykius ypač buvo reikalinga darbdavio atstovams.

„Maniau, kad mūsų gamykloje visi vadovai išmano Darbo kodeksą, tačiau buvau nustebinta, kada pastebėjau, jog taip nėra. Ačiū docentei Patrylaitei, kuri jiems priminė daug svarbių dalykų“.

Abiejų įmonių profsąjungos ir administracijos atstovai mokėsi ir viešojo kalbėjimo meno.

JPSS

B. Daškevičienė išrinkta susivienijimo pirmininke

Vasario 19 d. Jonavos profesinių sąjungų susivienijimo (JPSS) ataskaitinėje rinkiminėje konferencijoje pirmininke išrinkta Achemos profesinių sąjungų administracijos vadovė, šiuo metu esanti motinystės atostogose, Birutė Daškevičienė.

Dalyvavo 27 delegatai iš įvairių Jonavoje įsikūrusių profesinių sąjungų, atstovaujančių 14-kai darbuotojų kolektyvų bei organizacijų. Apsilankydami konferencijoje susirinkusius pagerbė Jonavos rajono savivaldybės atstovai - meras Mindaugas Sinkevičius bei vicemeras Vytautas Venckūnas.

Konferencijos pradžioje kalbėjęs meras padėkojo už gražią iniciatyvą tęsti Jonavos susivienijimo veiklą ir palinkėjo sėkmės bei gerų rezultatų darbuose.

Dalyvavo ir darbdavių organizacijų atstovai - Jonavos verslininkų darbdavių asociacijos pirmininkas Edmundas Gedvila ir Alfonsas Meškauskas - Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų Jonavos atstovybės vadovas.

Konferencijoje paskelbta, jog 2012 metų lapkričio mėnesį buvo pasirašyta projekto „Trišalio bendradarbiavimo skatinimas Jonavos rajone“ finansavimo sutartis. Projekto vykdytoja yra Achemos darbuotojų profesinė sąjunga, partneriai - Jonavos rajono savivaldybė, Jonavos rajono verslo darbdavių asociacija ir Jonavos profesinių sąjungų susivienijimas. Šio projekto tikslas - suburti regione veikiančias profesines sąjungas ir darbdavių atstovus, įkurti trišalę tarybą prie Jonavos rajono savivaldybės bei pradėti derybas dėl teritorinės kolektyvinės sutarties.

Per 2013 - 2014 metus projekto rėmuose bus atliktas darbo santykių problemų Jonavos rajone tyrimas, esamos situacijos analizė, apklausti socialiniai partneriai, parengtos rekomendacijos. Vėliau numatoma surengti suinteresuotųjų pusių atstovų mokymus, gerosios patirties perėmimo stažuotes kituose šalies regionuose bei Norvegijoje, informacinius renginius. Na, ir pabaigoje bus įsteigtas Trišalio dialogo komitetas bei vykdomos pilotinės trišalės derybos, taip pat parengtas trišalės sutarties projektas.

Europos profsąjungų akiratyje - „Troika“

Vasario 19-22 d. turėjau galimybę dalyvauti Europos profesinių sąjungų instituto (ETUI) Briuselyje surengtame seminare „Profesinių sąjungų strategijos socialiniam dialogui stiprinti“.

Pranešimus skaitė Europos Komisijos atstovas Jean Paul Tricart, „Business Europe“ atstovė darbo santykių klausimais Magdalena

Bober, Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC) ekonomistas Patrick Itschert.

Turėjome unikalią galimybę išgirsti visų trijų socialinio dialogo pusių - politikos, verslo bei profesinių sąjungų - atstovų nuomones, kokios problemos šiuo metu aktualios Europos mastu. Savo šalies patirtį pristatė Belgijos, Vengrijos ir Graikijos profesinių sąjungų atstovai.

Pagrindinė seminare gvildenta problema - Europą sukrėtusi finansinė krizė ir jos padariniai darbuotojų gerovei. Buvo daug kalbama apie valstybių makroekonominės problemas, t.y. valstybinį įsiskolinimą Tarptautiniam valiutos fondui (TVF), Europos centriniam bankui (ECB), taupymo priemones, kurios neigiamai paveikė šių šalių darbuotojų padėtį bei nusistovėjusias socialinio dialogo normas. Portugalijos, Graikijos atstovai pabrėžė, jog vadinamoji „Troika“ (Europos komisija, TVF ir ECB) reguliuoja įsiskolinusių valstybių politiką, dažnai girdėjome pasisakymus, kad šalies gyventojai „Troikos“ neišrinko, tad jie nėra darbuotojų atstovai, nors jie reguliuoja valstybės gyvenimą, finansus bei kišasi į socialinį dialogą tarp profesinių sąjungų bei valdžios atstovų griaudami demokratijos principus.

Beje, kaip tik vasario 21 dieną Briuselyje įvyko profesinių sąjungų manifestas prieš valstybės politikų planus pakeisti automatinę atlyginimų indeksavimo sistemą. Į gatves išėjo apie 40 tūkst. darbuotojų. Viena kartu su mumis seminare dalyvavusi kolegė teigė, jog belgai sugeba ir geriau. Nenuostabu, juk Belgijoje daugiau kaip pusė darbuotojų yra profesinių sąjungos nariai, profesinėms sąjungoms yra deleguotas ir nedarbo pašalpus išmokėjimas, jos turi streikų fondus, iš kurių mokama už streiko dienas.

INGA JAKUČINSKIENĖ
Achemos profesinių sąjungų administracijos vadovė

Kreivos šypsenos

EITI į darbą ar pamiegoti? Pamiegoti ar eiti į darbą? Radau kompromisą: einu į darbą ir pamiegoti!

ŠAKO, Škotijoje gyvena daugiau avių nei žmonių. Šiandien darbe pasijutau, kad esu Škotijoje...

ATSIDAVIAU darbu! Maniau - už pinigus, bet kai gavau algą, supratau, kad iš meilės.

KOKIO tikitės atlyginimo? - Štai tokio: „Oho, viskas man vienam?“

STENGIUOSI nenuvilti vadovybės: ji mano, kad aš nedirbu, tai aš ir nedirbu.

- KALBAMA, kad direktorius sugalvojo mažinti etatų.

- Mūsų tai neliečia. Jis susipyko su žmona ir nusprendė atleisti visus jos giminaičius.

- KODĖL į darbą mieliau priimi vedusius negu vienišius?

- Matai, vedę lengviau pakelia mano rėkimą.

VIRŠININKAS sutinka pavaldinį gatvėje ir nustebeš klausia:

- Kaip suprasti? Ką tik man paskambino Jūsų brolis ir pranešė, kad Jus paguldė į ligoninę...

- Idiotas! Juk turėjo paskambinti rytoj!

KVIEČIAME PERVESTI 2 PROC. NUO GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO!

Pildydami formą FR0512 nurodykite:

NAFTININKŲ PROFESINĖ SĄJUNGA
adresas: Juodeikių k., Mažeikių raj.,
kodas 167209442;
a.s. LT 755014800014000020,
bankas - Naftininkų kredito unija,
banko kodas 50148

ACHEMOS DARBUOTOJŲ PROFESINĖ SĄJUNGA
adresas: Jonalaukio k., Jonavos raj.,
kodas 291391240;
a.s. LT 565013100014000059,
bankas - Achemos kredito unija,
banko kodas 50131

Sukauptas lėšas panaudosime profsąjungų narių mokymams.